

Для вдосконалення ведення обліку з постачальниками та підрядниками Власюк Г.В. також пропонує ввести документ – Реєстр документів до сплати [2]. Зведений “Реєстр документів до сплати”, на думку Власюка Г.В., дуже ефективний, бо "показує реєстр рахунків за кожним постачальником і підрядником та має інформацію про те, за що платить підприємство, які строки оплати та найголовніше – показує залишок за кожним рахунком на кінець дня і має накопичувальну інформацію на кінець місяця" [2]. До того ж цей документ дає змогу контролювати кредиторську заборгованість за конкретним рахунком від постачальника та підрядника.

Список використаних джерел

1. Ружицький А.В. Основні поняття, пов'язані з взаєморозрахунками підприємства // Інноваційна економіка. – 2012. - № 3. – С. 171-174
2. Власюк Г.В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2012. - № 5. – С. 40-44.
3. Чабанюк О.М., Багрій О.В. Облік дебіторської та кредиторської заборгованості й напрями його вдосконалення // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.2. – С. 255-259

Пушкар М.С.

доктор економічних наук, професор
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ЗАКОНИ ПІЗНАННЯ І РОЗВИТОК ОБЛІКОВОЇ СИТЕМИ

Процес пізнання реального світу можливий лише у тому випадку, коли враховуються закони розвитку систем, у тому числі й інформаційної, до яких належить облікова система. До таких законів відносять [1, с.5]:

- співвідношення світів матеріального, ідеального та активного (людської діяльності);
- збереження та розвиток інформаційної системи;
- еволюція об'єктивного через розвиток суб'єктивного;
- пришвидшення змінюваності видів інформації.

Під процесом пізнання в обліковій науці потрібно враховувати наведені закони спрямовуючи зусилля науковців у напрямі розширення інформаційних ресурсів для управління підприємством. Цю проблему автор піднімав у своїх публікаціях ще понад 30 років тому[2], а також пізніше [2,3,4], але за минулий час майже нічого не змінилося на краще, що є свідченням байдужості держави та пасивності науковців до проблем інформатизації бізнесу і суспільства.

Такий стан в обліковій науці викликаний тим, що увага науковців традиційно була спрямована виключно на проблеми фінансового обліку, а не своєчасне реагування на інформаційні потреби бізнесу. Зрозуміло, що фінансовий зріз діяльності підприємства досить важливий, але недооцінка проблеми створення інформації про явища і процеси господарської діяльності, у якій зароджуються фінансові результати мають більш важливе значення для бізнесу.

Відсутність розвинутої облікової системи операційної та стратегічної системи господарювання позбавляє менеджмент необхідної якісної інформації для поточної роботи і обумовлює прийняття рішень в умовах високого рівня невизначеності, що викликає ризик помилкових команд виконавцям робіт. Разом з цим, розвиток науки й техніки дозволяє

підняти інтелектуальний рівень системи обліку щодо генерування нею максимально можливого для управління масиву інформації на основі досягнень таких наук як:

- кібернетика (розглядає облік як механізм зворотного зв'язку між технологічною і управлінською системами підприємства, який дає достатнє різноманіття інформаційних ресурсів для менеджменту доповнюючи фінансовий облік ще й управлінським і стратегічним);
- системологія (розглядати облік як складну систему, в якій отримують інформацію про минулі, сучасні та майбутні події підприємства на основі специфічних методів генерування інформації для різних рівнів менеджменту – вищого, середнього і нижчого);
- інформатика (облік відносять до наук, які вимірюють факти господарської діяльності та групують їх за різними критеріями з метою отримання інформації про найдетальніші події, явища і процеси);
- комп'ютерна техніка (використання в обліку дає можливість вирішити проблему отримання з обмеженої кількості фактів необмежений обсяг інформації на індивідуальні запити менеджерів);
- внутрішньофірмове управління (планування господарської діяльності в реальному часі, що вимагає адекватної підсистеми управлінського обліку);
- стратегічне управління (прогнозування та облік показників господарської діяльності на тривалу перспективу від 3-5 до 10 років);
- управління собівартістю (операційний облік витрат на основі відхилень від норм та мінімізації собівартості продукції за сферами відповідальності);
- теорія менеджменту (вимагає такої системи обліку, яка би враховувала запити менеджерів щодо отримання ними релевантності інформації) – інтелектуалізація праці персоналу розширення обсягу облікової інформації міжфункціонального і функціонального призначення – про якість продукції, деталізацію управлінських та соціальних витрат, логістику, маркетинг, вартісно-орієнтовану модель створення цінності бізнесу, трансакційні витрати, витрати на науково-дослідні роботи, охорону праці, природоохоронну діяльність тощо.

Передумови для розробки нової парадигми обліку формувалися протягом другої половини ХХ століття, які так і не стали поштовхом для досліджень науковим співтовариством обліковців процесів формування парадигми обліку постіндустріального суспільства. Вирішальним фактором існування старої парадигми обліку до цього часу і непереборною перешкодою для нової була і є психологія бухгалтерів. Їх професійна деформація, під якою розуміють викривлення уявлень про предмет науки, була предметом дискусій ще в кінці ХІХ – на початку ХХ століть. Більшість учених того часу звертали увагу на низький рівень науково – професійного світобачення особи бухгалтера [6, с.167]. Проблема залишається актуальною і в наші дні. Професійна деформація призводить до неприйняття чогось нового, формує стереотипне мислення, звужує інтереси особи до безпосередніх функціональних обов'язків, позбавляє креативного підходу у вирішенні нештатних ситуацій.

Років 70 тому замість масових досліджень аспірантами і докторантами процедурних, і технічних питань щодо обробки даних, організації та методики обліку малозначимих з теоретичної точки зору об'єктів, необхідно було перейти до вивчення проблем теорії та практики формування інформаційних ресурсів для управління бізнесом. Не процедури обробки даних, а реальні події у матеріальному світі повинні бути в центрі уваги обліковців та інформація про них.

Інформаційні ресурси залучаються в господарський оборот за допомогою розробки моделей, алгоритмів, програм, проекти тих процесів та явищ, які народжуються у нових

постійно змінюваних умовах виробничої системи і можуть бути формалізовані в системі обліку.

Важливим завданням інформатики стає інтелектуалізація суспільства та його підсистем, в тому числі й економічної. Метою цього процесу є розширення творчого елементу в роботі працівників, а також соціальних систем - управлінського апарату, працівників бухгалтерії тощо. Основна увага зосереджується на змістовій стороні функціонування систем та їх віддачі, а це означає, що процедури, регламенти, документи, управлінські структури повинні бути переглянуті і оптимізовані за критерієм "розумності" та показниками витрачання часу на ті чи інші функції й розширення обсягу інформації.

Процес створення нової парадигми вимагає від наукового співтовариства переосмислення функцій обліку з пасивного виконання приписів фінансового обліку, що стримує ініціативу бухгалтера – економіста у формуванні інформації про діяльність підприємства, і стати активним творцем майбутньої інтелектуальної системи, що сприяє розвитку бізнесу в країні.

Список використаних джерел

1. Иванов В. Теория информационных систем. Свободный полет, том 3[монографія] / – В. Иванов. – Спб: Серебряная нить, 2015. – 294 с.
2. Литвин Б.М., Пушкар М.С., Наринский А.С. Учет затрат и калькулирование себестоимости в строительстве:[монографія] / – М.: Финансы и статистика,1985. – 125 С.
3. Пушкар М.С., Чумаченко М.Г. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація:[монографія] / М.С.Пушкар, М.Г.Чумаченко. – Тернопіль: Карт – бланш, 2011. – 336 с.
4. Пушкар М.С. Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія:[монографія] / М.С.Пушкар. – Тернопіль: Карт – бланш, 2007. – 359 с.
5. Пушкар М.С. Створення інтелектуальної системи обліку:[монографія] / М.С. Пушкар. - Тернопіль: Карт - бланш, 2007. – 152 с.
6. Бухгалтерский учет и психология :[монографія] /под общ. ред. Н.А. Каморджановой. – М.: Проспект, 2014. – 197 с.

Хомин П. Я.

доктор економічних наук, професор
Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

ПІДМІНА ПРОБЛЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЙОГО ТЕОРІЇ

*Нуль ... завжди стає там, де цифра уже є.
Ганна Чубач*

Як не прикро, але в останні роки у вітчизняній теорії бухгалтерського обліку відбулася підміна проблем, оскільки все більше тих, які відповідають словам відомої поетеси, взятими як епіграф до тез. Адже вслід за поодинокими "метрами", котрі бездумно підхоплюють чужомовні перекладні й через це перекручені термінологами, які з жодного боку не можна приточити до бухгалтерського обліку, шикуються колони "дециметрів" – послідовників, створюючи тим самим враження, нібито справді немає більш актуальної проблеми, як приміром заміна цієї назви на невідь-що, аби інше. Мабуть не читали творів земського статистика, потім каліфа на час в роки "чрезвычайного учета" О. Чайнова, який сто років тому вже носився з ідеєю перейменування бухгалтерського обліку в економічний. Чи не знають епатажів на адресу подвійної бухгалтерії "юдофоба Ф. Єзерського" (Я. Соколов) з